

העורך הראשי: אורי אבנרי

ראש המערכת: שלום כהן

עורכי-משנה: רוב איתן, ברוך נאדל, אורי סלע

עורך כיתוב: איתן נבירול
הכתב הראשי: עמנואל פרת

חברי המערכת: יחיאל בשן, ניצה נבו, לילי נילוי, רותי ורד, ברוך הרץ, יונתן ורביקה וראי, אוסקר טאוב, שבחאי לוי, משה לשם, אביבה סטן, עמוס קינן, סלכני קשת.

הצייר הראשי: שמואל כרתור
מנהל מבצעים: שלמה אדיר

עורך דפוס: אריה אריאל
מנהל מעבדה: נתן דרוזן

רח' גליקסון 8 תל-אביב. מען המברקים: "עולמפרט" ת.ד. 136, טלפון 26785. המוציא לאור: העולם הזה בע"מ. דפוס ישראל בע"מ, ת"א טל. 23204.

מכתבים

איש השנה

אני ממנה את הנאצי קורט בכר, האיש שראש ממשלת-ישראל מתחנן לעזרתו כדי להוכיח את צדקתו (העולם הזה 932) הוא מכמל את המציאות הנזכרת של ישראל יותר מכל אדם אחר! יורם קרני, תל-אביב

...ינאל אלון, חבר הכנסת...
...השופט בנימין הלוי...
איסר גת, עכו

רחל אלברג, תל-אביב
...איש הספר, שעל נבו ועל השבונג נעשית הפולטיקה הישראלית!

יהודה כהן, אישם

הזריר והנאצי

מעשה שהיה, ועוף "מזרח", הקרוי בשם זריר, הניע לארץ הקודש. באור רבני ישראל ירדפדפו בכל ספרי הקודש כדי למצוא אם טרף או כשר עוף זה. טרחה — ולא מצאו. מה עשו? הליטו: נשלח את הזריר לחופשי ונעקוב אחריו, היכן יליד איה עוף-ישמים אחר ינות הזריר לאחרימכן נודה את העוף השני, וכך נפסק אם כשר או טרף עוף זה לאכילה. וכך עשו. חל לו הזריר אלו מעלה ועמד על עץ נבנה אשר עליו ניצב לו בשלוח עוף שמים אחר, הנהימלמלנו — העורב.

לא התממהו החכמים ואמרו: לא לשוא הלך הזריר אלץ העורב, אלא כי בן מינו הוא, טרף הוא לאכילה.

מעשה זה אוסינו לא רק לעופות השמים, אלא גם לבני אדם. לא ארחיק לכת אם אמשיל את אותו זריר לברנש אחד אשר קצת לאחר ראשיתו של המשפט הנודע נרניולד-קסטנר, היה עוד בכחית לא טרף ולא כשר. אך ככל שהלך חי משפטו הפעיר, כן הלכה ונברה האמונה כי אותו אדם, הקרוי בשם יואל כראנר, הולך ומשחיר ונצותו אטיאם, עד שביום בחר אחר גורע כי גם הנוצה האחרונה שבו השחירה. בן. הוא נסנש עם ירדיו המוב לשעבר — קורט בכר, העורב השחור משחור, אחד משרי הטבחיה. ההשודרים, ונילגל עמו שיחה ירדיתית עד למאור.

יצחק י. הלל, ירושלים
החיה הנאצית הפצועה ביקשה להימלט משתי מכות ונספתה שהיו מקורות את קוצה: מרד העמים ותנועת העולם הנרול, רצונם לחסות על פשעיהם האחרונים היה כה עז עד שהחליטו אורות כוונתיהם התומאניות לכני יהדות אירופה. באותם ימים הפטרס בתענו הנאצי דאס רייך ראויו על העתיה ההרדית מפי מיניכטר ד"ר שמידט, תכונן — ניוס ונפלאות משם! אוטונומיה תרבותית בכל הפוריים, מדינה יהודית לכל ליבה של אירופה, הנה כבר הקימו את השלב הראשון — מלכות השמים בטריונשטאט, כבר מדיפטיס את הכסף היהודי בבאני יהודים.

כך, עד כיו כך היו מעונינים להסיה את הרעל: עד כיו כך העריכו את נכונות היהודים להקמול: עד כיו כך הניע פחדם מכל תנוכה בלתי-צויה בארצות המערב. האם לאור ראויו זה בעיתונם המוסמר של הנאציו אין לראות את מלוא צדקת המסקנות המתחייבות מפסקדין ירושלים? האם לא היה "רכבת הצלף" מימוש ראויו של ד"ר שמידט בשופר משמוז — כך הולכנו שאלל ואין כחוס של סניגורי השתלדנות למען השתלדנות למנוע אמת זו?

ברית בין הכשרים

הוצפתה של סופיה לורי (העולם הזה 932) עמוקה אפילו מן המהשופ שלה. היא לא מינעה אפילו לשוקיה החטובות של נינה. אני מציע לפתוח בישראל מיד לשכתובים ארצית לי-לולובריגאדה. אני מוכן להחניס הראשון.

אליעזר ברוך, חיפה

בדרנת טעק חטיבתי?
נא לרשום אותי לצוות התללית הראשונה שתצא למסע לחלל. אדיר הפצי לנחות על הכוכב היפה ביותר בקוס: נינה!

ישראל שולק, פתח-תקווה

אי-אפשר. בכוכב הנדון אין משטח המתאים לנחיתה.

רבותי, אתם מנימיים בומן האחרון הפכתם ממש לעכורים — עובדי כוכבים ומולות!

חנה אביב, רמת-גן

ענו"ל: עובדי גינה ולורן.

טעות היסטורית

טעות מצערת וזהה בציון העובדות בפרק ההיסטורי של שנת 1973 (העולם הזה 932) רעם אדיר, כדבר אללה כיום הרון, החריש את האזניים. האורות כבר האדמה רעדה, נל חום אדיר הצליף על הפנים. הקיר הקדמי של הארמון התמוטט... די ראשון שהתאושש היה האויבני הוא זינק אל בין אדוריו. חפף את מיקרופונו... "בני ערב!" צעק בקול צורח אל תוך המכשיר... "הציוני החליט במקומנו... אני מכדיו על הקמת המדינה הערי בית הנדולה והמאחדת..."

אך אל פחד, הציונים, קהל המאוינים הרב לא שמע את דבריו, כי האורות כבר עקב ההפצה אשר נרמה לקקול בכור האטומו המספק חשמל לאור קהיר, וממלא ההפסק גם שיודר הללי וזוייה של פנישת הים-טביליטי קרטיבים. אבקש לתקן את סילוף העובדות, כי עקב זה נשמט המשך הפרק והוא:

בגלל הפסקת זרם החשמל לא יכלו הרמטכילים להתקשר מיר עם פקודיהם, ועיכוב זה נרם לכך שבעבור שליטה ימים נכנס אהוד דין כראש צ"י (צבא ישראל) למצרים, ולאחר השתלטות על ארמון זעיראו הוכרזה מצרים כשטח כיבוש של ישראל.

אהוד אינספקטור, חולון
הקורא אינספקטור טועה. רשת הטלנויזיה המחבית, שמרכזה היה באסואן שבדנוס

מצרים, לא ניוקה. יחידת-השידור ששודרה את הפנישה ליד קהיר היתה בעלת סוללה אטומית עצמאית.
התפלאתי מהרש כיצד אדם מלחיים למסור בסיפור קצר אחד חומר מהשכחי שאי-אפשר היה להסבירו בעשרות מאמרים ארוכים. הסיפור על "מיכצע ישמעאל" (העולם הזה 877) פתח בר שעתו שער למחשבה חדשה לנמרי על אפשרויות השלום עם הערבים, ואני חושב שהוא נרם לי תזוה אפילו במשרד-החוץ שלנו.

הסיפור על "הסיכוב החמישי" נתן, לדעתי, את מבתי-המאת לכל הפטפטים על אקטיביוס. נא לשלוח העתקים לכל חברי הכנסת, אלופי צה"ל ומנהיגי הקיבוץ-המאוחד.

דן אבימאיר, מגדל אשקלון
...שוב הוכיח עורך העולם הזה כי הוא דונל בעקביות ב"כלי מרוב. בלי משוא-פנים" לאחר שזילה את האומץ לחתום על מאמר כה טפשי ונועלי כמו "זה קרה ביבנת"?

מ. בן-פורת, תל-אביב

צפור הנפש

מספר 3 בתורות החמשיים (העולם הזה 930) אינו סתם קארקטורה, אלא מין עוף אמיתי ששמו היה דורו. עוף זה חי על האי מארוציוס

והושמד שם לפני שלושי-מאות שנה. מאחר שלא יכול היה לעוף, היה קל לתפוס ולאכול אותו.

יוסף רילף, חיפה

היה היה עוף בשם דודו (הוא דמה קצת לתרנגול הודו).

לפני שנאכז?
נאנח: "מה חבל,

זה ענין דן סימפאטי מאודו!"

שלא בדרך הטבע

הרני להביע את מחאתי על צורת פרסום הי כתבה "הכלה המבורה" (העולם הזה 931) בה תואר מהלך המשפט בכוכול, של יוסף ועזרוב כספר ענה.

הני"ל הואשם בשלושה פרמי האשמה, והפרט האחרון — משכב עם אדם שלא בדרך הטבע — עבירה על סעיף 136 (ז) (א) לפקודת החוק ה" פלילי 1938 נחמק על-ידי כבוד השופט (לאחר טענות משפטיות) עוף בחילול הדין... מורו, אי פוא, שהוכנסו לכתבה הני"ל הדעות במשורה של רבים מהעדים שלא הופיעו במשפט, ולא עוד שנאמר בכתבה כי היא מהווה דריח מסרטיכל הי משפט בשניונים קלים!

אברהם נ. גיל, עוררדין, תל-אביב

לשם השלמת התמונה הסיף העולם הזה לעדויות המשפטיות כמה מן העדויות שנגבו בשנת החקירה במשטרה.

שיר המעצות

אני חבר במקלה ישראלית, או יותר נכון ב.התקלה קולנית ישראלית. עליכם כואב לי הבר לקרוא ביונים כמו ברשימתכם על המריה (העולם הזה 931). כואב לי בפלים שמקלהי — מקלהת הפועלים של חיפה-קרייתיים — נמנית בין המקלהות המשמעות. היא הופיעה שלוש פעמים בכתחית המריה בחיפה, באולם ארמון, וכתכס, כפי הנראה, לא נכה בהופעתה. מקלהה זו היתה אתה תלכות באתו ערב, וזכה לתשואות סוערות ולבקורת נלהבת... לא ייתכן הבר שיבוא איה עתנאי וישיח כעפרא ידעא עבדת חרשים של נמצוח חכרי מקי הלות, ויכנה אותם בכיוטי. התקלה קולנית!

משה שביט, חיפה

רשימת העולם הזה, כתובה ביד מומחה לענייני מקלהות, התבססה במפורש על הו" פנת המריה בתל-אביב. בה לא השתתפה מקלהת חיפה-קרייתיים. דברי הביקורת אינם חלים, אפוא, על המקלה האחובה על הקורא שביט.

צרת יחיד חצי נחמה

בניגוד לרעה של ד"ר ליה קורט (העולם הזה 930) חזרת אני ומנישה כי אם הורים יודעים לחנך, יצאו ילדיהם תרבותיים ומחוכים, ויהיו לזה (ילדים) כמה שיהיו. מאידך ניסא, אם לא יודעים לחנך, אפילו יהיה להם ילד אחד בלבד, יצא בור ועסי-חאיר.

כדי להוכיח לרבעה ניל שגם אמא מודרנית עשויה ללדת ילדים אחוזים, אספר לה שבמשך שש שנות נסואי לא הפסקתי ללמד בקורסים ולהקשיב להרצאות, על אף שלושתי ילדי.

מלבד זה, ידוע שאחוז נולד של הילדים הי קשים, המבאים לטיפול אצל פסיכולוג, הם דווקא ננים ויחידים במשפחה.

אביבה סגל, אחוזה, חיפה
...ה כלל לא הזכרתי לנת' דונמה של אשה הי מקבלת הכל מהשוק הבהתי. ואל תאמר עדה מכנס עשורת ככות זה לא משנה.

דמתי רחל, צה"ל

העתון הנקרא ביותר במדינה

Handwritten signature: אביב 22

לפני שבוע סיפרתי לך על מקרה אחד של אי-פרסום ידיעה מסיבות בטחוניות. אך לפעמים ישנן אי-פרסום סיבות אחרות לגמרי, כך, למשל, היה רב הפיתוי במערכת לפרסם במסגרת אליפות הציזבאת (העולם הזה 922), את סיפור המתיחה האמיתית הבאה: כאחד ממסקי עמק-הירדן ישבו יום אחד בנימשק וסגן-אלוף בצה"ל וחפישו שעשוע, כאשר נתקל מבטם באקדח-ראקטות ישן, שהיה מונח בחדר הקיבוצי, צץ הרעיון.

הם טמנו בקת האקדח מכתב, שהושאר, כביכול, על-ידי חייל אוסטראלי ששירת כאחד מגדודי הפרשים של הגנרל אלנבי, בשעת כיבוש הארץ בידי האנגלים, בשנת 1917. תאריך ייצורו של האקדח התאים לאפשרות כזאת, וגם מספר הגדוד נלקח מספרו של הגנרל חייל, היסטוריון הפלישה. למכתב הוכנסו שגיאות כתיב אופייניות לחייל אוסטראלי בלתי משכיל ביותר, והוא לוכלך כראוי בשמן וחול, קומט בכמה זוגות ידיים.

רק לאחר כל ההכנות הללו הוברגה הכל מחדש מעל לפתקה, האקדח הוחזר למקומו, עד לשעת הכושר שבאה כעבור חצי שנה. אז ביקר בחדר כרם נודד של במחנה, שבו עון המטכ"ל. בן-הקיבוץ וידידו, סגן-אלוף, נזכרו במכתב הטמון. כאילו דרך אגב, חוך כדי סיבוב האקדח סביב האצבע, נזכר סגן-אלוף במקרים שונים בהם מצאו חיילי צה"ל מכי תבים ופתקאות נושנים, בחוריה-משחולת של רובים שבעימלחמות.

היה זה כתב במחנה עצמו שהתלהב לרעיון לנסות ולחפש משו מעין זה גם בקת אקדח-הראקטיות הישן. בעל העל וידידו ביטלו את הרעיון כשענו, אך הכתב עמד על שלו. מה רבתה תרועת-נצחוננו כאשר, בעזרת סכין שבור, פורקו הברגים ובחוך הקת נמצא מכתב אמיתי, שכלל הומנה של האוסטראלי למוצא לבוא ולבקר בביתו ביבשת החמישית! גם הכתובת לא חסרה.

בן-המשק הופתע, כמובן, גם הוא מאד, סרב למסור את המכתב בטענה שהניסעה לאוסטראליה מגיעה לו, מכיון שהוא בעליו של האקדח. רק אחרי שכתב במחנה הבטיח חגיגית להחזיר את המכתב אחרי הפרסום. נעתרו השניים לתחנוניו. אולם הכתב, שיכור הנצחון העתונאי, לא התאפק: בסוד כיוסם סיפר על המציאה לכתבי מעריב וידיעות אחרונות. הללו הפרו מיד את הבטחתם, פירסמו את העניין תחת כותרות בולטות עוד בטרם הופיע תצלום המכתב על גבי מחצית עמוד של במחנה.

למה לא פירסם העולם הזה את המתיחה הזאת, שהיתה ראויה אולי לכתר האליפות? אהה, קורא יקר, הסיבה היתה עגומה: אחד משני יוזמי הרעיון המבייש הגהו כיום חבר מערכת העולם הזה.

בינתיים נודע לי על מתיחה לא פחות טובה. מבצעה היה איש-מצצוע: שחקן התיאטרון הקאמרי, זאב ברלינסקי.

יום אחד החלו מתפשטות, כאילו מאליהן, שמועות מסתוריות בחדרי-האיפור של התיאטרון: ברלינסקי, כך נאמר בשמועות אלה, הוא שותפם של זוג הקומיקאים היידישאי דגיגאן ושומאכר, מרוחה אלפי לירות מדי שבוע בשבועי. מבלי לנקוף אצבע, השמועות גם נתנו הסבר לכיצד קמה שותפות זו: בשעה שבאו דגיגאן ושומאכר לראשונה לישראל, היו זקוקים להעזרה דחופה של סכום פעוט, 50 ל"י בלבד, וברלינסקי הלהא את הסכום תמורת שותפות ברחמים העתידיים.

הנרגש ביותר לשמע סיפורים אלה היה שותפו לחדרי-האיפור, מרדכי בן-זאב, שאינו ידוע כשנאי-ספרים דווקא. מובן, שברלינסקי עצמו הכחיש בתוקף את כל הסיפורים הללו, אולם הכחשותיו רק הגבירו את אמונתו של בן-זאב. העובדה שהמול העיוור משחק דחקא לאחרים, חרתה לו מאד.

יום אחד, כשנכנס מרדכי בן-זאב לחדרי-האיפור, מצא לפתע על הרצפה ציפק על סכום של ארבע ספרות. הציפק היה מיועד לברלינסקי, חתום בידי דגיגאן ושומאכר. אולם לשא הקיעו הדברים כאשר התפרק באחד הערבים אדם זר לחדרי-האיפור, הניה מוזדה כרסנתניח על השולחן ופתח אותה. לעיני בן-זאב הנהדה נתללו חבילות-חבילות של שטרות-כסף שמילאו את כל המוזדה.

השלחה, בלי להרגיש בנוכחותו של בן-זאב, הסביר לברלינסקי ברצינות רבה: "הבנק כבר היה סגור, ודגיגאן ושומאכר דרש בכל תוקף שאביא לך את הכסף עוד הערב!" ברלינסקי האדים מבעט. "הרי אמרתי לך שערות פעמים", צעק, "שאסור לך בשום פנים להביא את הכסף הנה! אסור שבתיאטרון ידעו על כך! קח את הכסף והשתלק מכאן!"

השלחה כל ידע לאויו שערוריה הוא עומד לגרום. למחרת היום עורר בן-זאב את הבעיה הנוקבת בכל החיפופת לפני הנהלת הקאמרי, דרש טיפול מזור, רק אז נמצא ידד שריחם עליו וסיפר לו שהכל היה מתוהה: היא אורגנה מראש בקפדנות אמנותית בידי ברלינסקי, בשיתוף פעולה עם דגיגאן ושומאכר.

נדמה לנו שברלינסקי מתזבז על במת הקאמרי.

Handwritten signature: אביב 22